

Branża chce jednolitych kryteriów utraty statusu odpadu w całej UE

27.8.2026 - | Polska Izba Gospodarki Odpadami

Europejska branża gospodarki odpadami apeluje o ujednolicenie zasad, według których materiały pochodzące z recyklingu przestają być odpadami. FEAD chce, aby Circular Economy Act ograniczył różnice pomiędzy państwami członkowskimi i ułatwił handel surowcami wtórnymi na jednolitym rynku.

Europejska Federacja Gospodarki Odpadami i Usług Środowiskowych FEAD przedstawiła 25 sierpnia 2026 r. swoje postulaty dotyczące unijnych przepisów end-of-waste, czyli utraty statusu odpadu. Organizacja reprezentuje 21 krajowych stowarzyszeń i ponad 3 tys. przedsiębiorstw działających w europejskim sektorze odpadowym.

Zdaniem FEAD obecne przepisy są rozdrobnione, a materiał uznany w jednym państwie za pełnowartościowy produkt lub surowiec wtórny może być nadal traktowany jako odpad po przekroczeniu granicy innego kraju. To oznacza dodatkowe zezwolenia, dokumentację, obowiązki transportowe i ryzyko zakwestionowania legalności obrotu.

Materiał po recyklingu nadal bywa odpadem

Utrata statusu odpadu ma istotne znaczenie gospodarcze. Dopóki materiał pozostaje odpadem, jego magazynowanie, transport i wykorzystanie podlegają przepisom dotyczącym gospodarowania odpadami. Po spełnieniu odpowiednich warunków może on zostać wprowadzony do obrotu jako produkt lub surowiec, z uwzględnieniem właściwych regulacji produktowych i chemicznych.

Artykuł 6 unijnej dyrektywy ramowej o odpadach przewiduje, że materiał może utracić status odpadu po przejściu procesu odzysku, jeżeli ma określone zastosowanie, istnieje na niego rynek lub popyt, spełnia wymagania techniczne i produktowe, a jego wykorzystanie nie powoduje negatywnych skutków dla środowiska ani zdrowia ludzi.

Problemem pozostaje brak wspólnych, szczegółowych kryteriów dla wielu ważnych strumieni. W rezultacie przedsiębiorstwa opierają się na regulacjach krajowych albo rozstrzygnięciach wydawanych indywidualnie dla konkretnych instalacji i procesów.

FEAD wskazuje cztery priorytetowe strumienie

FEAD postuluje przyspieszenie prac nad wspólnymi kryteriami obowiązującymi w całej Unii Europejskiej. W pierwszej kolejności organizacja wskazuje:

- papier i tekturę,
- kompost i poferment,
- żużle denne ze spalania odpadów,
- gips.

Federacja proponuje, aby dokumentacja techniczna przygotowywana przez przemysł, obejmująca m.in. normy, dobre praktyki oraz dane dotyczące jakości i parametrów materiałów, mogła uzupełniać prace prowadzone przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej. Miałoby to przyspieszyć

opracowywanie kryteriów i ograniczyć administracyjne wąskie gardła.

FEAD przestrzega jednocześnie przed ustanawianiem wymagań, które byłyby trudniejsze do spełnienia przez surowce wtórne niż przez odpowiadające im materiały pierwotne. Zdaniem organizacji mogłoby to dyskryminować recykling i ograniczać wykorzystanie odzyskanych zasobów.

Wzajemne uznawanie decyzji krajowych

Drugim ważnym postulatem jest wprowadzenie mechanizmu wzajemnego uznawania krajowych kryteriów utraty statusu odpadu. Według propozycji FEAD materiał spełniający legalnie ustanowione kryteria w jednym państwie członkowskim powinien być dopuszczony również w innych krajach UE.

Odmowa uznania byłaby możliwa, ale musiałaby zostać jasno uzasadniona w krótkim terminie. FEAD proponuje również utworzenie unijnego rejestru zaakceptowanych krajowych rozstrzygnięć. Komisja Europejska mogłaby wcześniej sprawdzać ich zgodność z art. 6 dyrektywy ramowej o odpadach oraz minimalnymi wymaganiami środowiskowymi i jakościowymi.

Federacja nie opowiada się jednak za całkowitym wyeliminowaniem rozstrzygnięć krajowych, lokalnych i indywidualnych. Wskazuje, że różnorodność procesów odzysku i powstających materiałów jest zbyt duża, aby wszystkie przypadki można było szybko objąć przepisami ogólnounijnymi.

Co oznaczałaby zmiana dla polskich przedsiębiorstw?

W Polsce podstawowe warunki utraty statusu odpadu określa art. 14 ustawy o odpadach. Szczegółowe wymagania mogą wynikać z przepisów UE, regulacji krajowych, a przy ich braku także z warunków określonych w zezwoleniu na przetwarzanie odpadów.

Dla polskich recyklerów największe znaczenie może mieć proponowane wzajemne uznawanie krajowych kryteriów i decyzji. Obecnie firma planująca sprzedaż materiału za granicę musi brać pod uwagę, że jego status prawny może zostać oceniony inaczej przez organ lub odbiorcę w innym państwie.

Ujednolicenie zasad mogłoby ograniczyć koszty obsługi administracyjnej, skrócić czas wejścia na nowe rynki i zmniejszyć ryzyko, że transport materiału zostanie potraktowany jako transgraniczne przemieszczanie odpadów. Mogłoby też zwiększyć liczbę potencjalnych odbiorców papieru, kruszywa, gipsu, kompostu i innych materiałów pochodzących z odzysku.

Jednocześnie utrata statusu odpadu nie oznacza braku wymagań. Materiał wprowadzany na rynek musi spełniać odpowiednie normy jakościowe, techniczne, produktowe i chemiczne. Przedsiębiorcy nadal będą musieli wykazywać zgodność procesu oraz właściwości otrzymanego produktu.

Decyzja należy do Komisji

Stanowisko FEAD nie jest zmianą obowiązującego prawa. To propozycja branżowa przedstawiona przed publikacją projektu Circular Economy Act.

Komisja Europejska zapowiada, że akt ma stworzyć jednolity rynek surowców wtórnych, zwiększyć dostępność materiałów wysokiej jakości i pobudzić popyt na produkty pochodzące z recyklingu. Zgodnie z aktualnym harmonogramem przedstawienie projektu planowane jest w III kwartale 2026 r.

Dopiero treść propozycji Komisji pokaże, czy obejmie ona obowiązkowe wzajemne uznawanie krajowych kryteriów oraz dla jakich strumieni odpadów rozpoczną się prace nad wspólnymi zasadami. Dla przedsiębiorstw z sektora odpadowego będzie to jeden z najważniejszych elementów Circular Economy Act.

Czytaj stanowisko FEAD: FEAD: postulaty dotyczące kryteriów end-of-waste

<https://odpady.net.pl/2026/08/27/branza-chce-jednolitych-kryteriow-utracy-statusu-odpadu-w-calej-ue>